

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
 Кафедра міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин
СИЛАБУС
 навчальної дисципліни
«Міжнародна та європейська безпека»
 на 2025-2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 1 семестр
Освітня програма/спеціалізація	Дисципліна загального вибору
Спеціальність	
Галузь знань	
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
 науковий ступінь і вчене звання,
 посада

Пожар Артем Анатолійович
 к.е.н., доцент
 кафедри міжнародної економіки та
 міжнародних економічних відносин

Контактний телефон	(0532) 50-91-68
Електронна адреса	puet.me@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.memev.puet.edu.ua/stud.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=1370

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування системи знань щодо загального уявлення про сутність міжнародної безпеки; визначення та прогнозування майбутніх змін у глобальному, регіональному та субрегіональному безпековому просторі; формування навичок самостійного осмислення та аналізу закономірностей та особливостей розвитку світових політичних процесів в аспекті формування певної системи міжнародної безпеки та визначення місця і ролі в ній України.
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: залік
Мова викладання	Українська, англійська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
• ПРН 08. Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження. • ПРН 16. Визначати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні, юридичні, економічні, екологічні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобальних процесів.	• СК 07. Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Проблеми міжнародної та регіональної безпеки в сучасному світі		
Тема 1. Міжнародна безпека в сучасній теорії міжнародних відносин.	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування	Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Історія виникнення та розвитку поняття «безпека». 2. Наслідки глобалізації для міжнародної безпеки. 3. Характеристика існуючої на сьогодні системи міжнародної безпеки. 4. Глобальні загрози для сучасної системи міжнародної безпеки
Тема 2. Проблема забезпечення міжнародної безпеки в сучасному світі.	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування	Підготувати доповіді за наступною тематикою: 1. Прояви сучасної глибокої кризи міжнародної безпеки. 2. Характеристика сучасних моделей міжнародної безпеки. 3. Сучасна інтерпретація поняття міжнародної безпеки та характеристика її складових

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 3. Регіональна безпека в сучасному світі.	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування Поточна модульна робота	Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Характеристика сучасних моделей регіональної безпеки. 2. Основні проблем безпеки в окремих регіонах Європи. 3. Основні проблем безпеки в окремих регіонах Азії. 4. Основні проблем безпеки в окремих регіонах Північної Америки. 5. Основні проблем безпеки в окремих регіонах Південної Америки 6. Основні проблем безпеки в окремих регіонах Африки
Модуль 2. Структура, моделі та проблеми європейської безпеки		
Тема 4. Проблеми європейської безпеки.	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування	Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Сучасні структури європейської безпеки та їх особливості. 2. Прояви глибокої кризи європейської безпеки на початку сучасного століття 3. Особливості, перспективи та сучасний стан формування системи безпеки ЄС
Тема 5. Структура та моделі європейської безпеки в ХХІ ст.	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування	Використовуючи А. Метод Германа Кліфорда, та дані зазначених сайтів (http://www.imd.org ; http://www.weforum.org ; http://www.imf.org ; https://www.nato.int ; https://www.worldbank.org), розрахувати оцінку могутності певної країни (за вибором студента).
Тема 6. Роль України в вирішенні проблем європейської безпеки.	обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; тестування Поточна модульна робота	Презентація та захист доповіді за наступною тематикою: 1. Роль НАТО в контексті вирішення проблем європейської безпеки, внаслідок української кризи. 2. Особливості системи національної безпеки України. 3. ОБСЄ в забезпеченні європейської та української безпеки.

Інформаційні джерела

1. Вашай, Ю. В., Дорошенко, О. О. Гармонізація інформаційно-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою держави в умовах військово-політичної нестабільності. Рівне: НУВГП, 2020. 110 с.
2. Діяльність України в рамках ООН. Постійне представництво України при ООН. URL: доступу: <http://un.mfa.gov.ua/ua/ukraine-un/general-information>
3. Економічна безпека України: монографія. Київ : ТОВ «ДКС центр», 2017. 462 с.
4. Європейська політика безпеки та оборони : стратегічні аспекти співпраці України з ЄС – визначення напрямів та формату. URL: <http://old.niss.gov.ua/monitor/november/2.htm>
5. Закон України «Про національну безпеку України» No2469-VIII від 21.06.18. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show>
6. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 7 серпня 2015 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
7. Лимар В., Зверев О. Міжнародна економічна безпека України в умовах посилення зовнішніх загроз. *Економіка і організація управління*. 2022. URL: https://www.researchgate.net/publication/360786213_Miznarodna_ekonomichna_bezpeka_Ukraini_v_umovah_posilenna_zovnisnih_zagroz?_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InF1ZXN0aW9uIiwicGFnZSI6InNlYXJjaCIscmVvc2l0aW9uIjoicGFnZUhlYWRLciJ9fQ
8. Методологія стратегічного планування в умовах глобальних загроз національній безпеці та міжнародній стабільності: монографія. Київ : НАДУ, 2018. 232 с.
9. Миколайчук М., Попов М., Тодорова О. Інфраструктурна безпека як складова системи національної безпеки: поняття, сутність, основні підходи. *Наукові перспективи*. 2023. №3 (33). URL: https://www.researchgate.net/publication/369920945_Infrastrukturna_bezpeka_ak_skladova_sistemi_nacionalnoi_bezpeki_ponatta_sutnist_osnovni_pidhodi_Naukovi_perspektivi_No_333_2023?_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InF1ZXN0aW9uIiwicGFnZSI6InNlYXJjaCIscmVvc2l0aW9uIjoicGFnZUhlYWRLciJ9fQ
10. ОБСЄ: сучасні виклики та перспективи розвитку. Аналітична доповідь. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1518>
11. Пожар, А., Стрілець, В., Франко, Л., Флегантова, А., Туль, С., & Єжелей, Ю. (2024). Монетарна політика в умовах війни: український та зарубіжний досвід. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*, №2 (112), с. 102-108. <http://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/255>
12. Пожар А.А., Пантелеймоненко А.О. Перспективи та проблеми європейської інтеграції України. *Економіка та суспільство*. № 65 (2024). <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4426>
13. Потенціали співробітництва України з ЄС у сфері безпеки. Представництво в Україні «Фонд Конрада Аденауера». URL: <http://www.kas.de/ukraine/ukr/publications/34635>
14. Практичні аспекти стратегічного планування в умовах глобальних загроз національній безпеці та міжнародній стабільності: навчальний посібник. Київ : НАДУ,

2018. 128 с.

15. Пріоритети співробітництва України з НАТО в оборонній сфері у світлі рішень Уельського саміту НАТО. URL: <http://www.mil.gov.ua/diyalnist/mizhnarodne-spivrobitnicztvo/prioritetispivrobitnicztva-ukraini-z-nato-v-oboronnij-sferi-u-svitli-rishen-uelskogo-samitunato.html>

16. Савіцька С. Інвестиційна складова економічної безпеки України в умовах війни. *Podilian Bulletin Agriculture Engineering Economics*. 2023. URL: https://www.researchgate.net/publication/371652914_INVESTICIJNA_SKLADOVA_EKONOMICNOI_BEZPEKI_UKRAINI_V_UMOVAN_VIJNI

17. Стрілець В. Ю., Пожар А. А., Флегантова А. А., Франко Л. Ю., Єжелей Ю. О., Зборик Д. С. Цифровізація як інструмент побудови інноваційної стратегії розвитку бізнесу країн ЄС в умовах адаптації до кризових тенденцій міжнародної економіки. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». 2024. <http://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/277>

18. Global Peace Index 2021: Measuring Peace in a Complex World. Institute for Economics & Peace. Sydney, 2022. 100 p.

19. SIPRI Yearbook 2022: Armaments, Disarmament and International Security / Stockholm International Peace Research Institute. Oxford University Press, 2022. 784 p.

20. The World Factbook 2022. Central Intelligence Agency. URL: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/about/archives/2022/>

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>.

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf.

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>.

Положення про повторне навчання https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання

може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність»; списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf.

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf.

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannyavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>.

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf.

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf.

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>; *інфографіка* (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita>. Визнанню можуть підлягати результати навчання, отримані у неформальній освіті, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені робочою програмою (силабусом) даної навчальної дисципліни.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacziy-u-puet.pdf>.

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-apel_pidscontr.pdf.

уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi>.

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet>.

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet>.

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi>.

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti>.

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-3): обговорення матеріалу занять (10 балів); виконання навчальних завдань (15 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів)	45
Модуль 2 (теми 4-6): обговорення матеріалу занять (10 балів); виконання навчальних завдань (15 балів); тестування (10 балів); поточна модульна робота (10 балів)	45
Участь в предметних олімпіадах, наукових гуртках, наукових студентських конференціях, підготовка наукового проєкту	10
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни